

Komisja
Europejska

Czy wiesz, że... 10 praw, które przysługują obywatelom UE

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji i Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości
Publikacje
1049 Bruksela
BELGIA

Tekst ukończono w lutym 2014 r.
24 s. — 17 × 17 cm

ISBN 978-92-79-35778-7
doi:10.2775/23964

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2014
© Unia Europejska, 2014

Powielanie dozwolone. W celu uzyskania zgody na wykorzystanie lub powielanie poszczególnych zdjęć lub ilustracji należy zwrócić się bezpośrednio do właścicieli praw autorskich.

Printed in Luxembourg

Czy wiesz, że... 10 praw, które przysługują obywatelom UE

Z obywatelstwem Unii Europejskiej łączy się wiele ważnych spraw – korzystamy z tego, że na naszym kontynencie panuje pokój, z faktu, że europejska gospodarka jest największa na świecie, i z możliwości swobodnego poruszania się, ale nie zawsze to doceniamy. Bycie obywatelem UE ma jednak także wpływ na małe sprawy, które decydują o jakości naszego życia każdego dnia. Mamy prawo odesłać wadliwy produkt zakupiony w internecie. Nie przepłacamy za roaming. Mamy prawo do odszkodowania, jeżeli nasz lot zostanie odwołany. To właśnie jest Europa w służbie obywateli. Pracujemy dla Was.

*Viviane Reding,
wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej
odpowiedzialna za zagadnienia z zakresu
sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa*

Czy wiesz, że... 10 praw, które przysługują obywatelom UE

1. Udział w wyborach europejskich i samorządowych
2. Prawo do zabierania głosu w debacie publicznej
3. Swobodny przepływ osób
4. Ochrona zdrowia
5. Prawa konsumenta
6. Podróże
7. Telekomunikacja
8. Transgraniczne rozwody i separacje
9. Prawa ofiar przestępstw i prawo do rzetelnego procesu sądowego
10. Prawo do informacji i pomocy

1. Udział w wyborach europejskich i samorządowych

Obywatele UE mają prawo do:

- **głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego** w dowolnym państwie członkowskim, w którym mieszkają na stałe, na takich samych warunkach jak obywatele danego kraju;
- **głosowania i kandydowania w wyborach samorządowych** w dowolnym państwie członkowskim, w którym mieszkają na stałe, na takich samych warunkach jak obywatele danego kraju.

Czy wiesz, że...

Wybory do Parlamentu Europejskiego będą teraz jeszcze bardziej demokratyczne, ponieważ Komisja Europejska zaleciła, aby partie europejskie przedstawiały swoich kandydatów na stanowisko przewodniczącego Komisji.

Członkowie Parlamentu Europejskiego reprezentują 507 mln obywateli UE i podejmują decyzje w praktycznie wszystkich dziedzinach, takich jak opłaty za korzystanie z telefonu komórkowego, nadzór nad bankami i ochrona danych osobowych.

DAVID KANDYDUJE W WYBORACH

David od wielu lat mieszka w portugalskiej miejscowości Vila. Jest w dobrych stosunkach z mieszkańcami i orientuje się w lokalnych problemach. Zbliżają się wybory do władz samorządowych. Jedna z partii chce, aby David kandydował z jej listy. David też chciałby zostać radnym – uważa, że mógłby w ten sposób odwdziżyć się mieszkańcom za życzliwość, z jaką go przyjęli. Martwi się jednak, że nie jest obywatelem Portugalii. Jak wielu mieszkańców Vila, David jest Brytyjczykiem. Na szczęście, jako obywatelowi UE mieszkającemu na stałe w Vila, przysługuje mu prawo kandydowania w wyborach samorządowych.

Czy wiesz, że...

W 14 państwach członkowskich obywatel UE może zostać burmistrzem gminy, w której mieszka na stałe, nawet jeśli nie jest obywatelem danego kraju.

W wyborach samorządowych przeprowadzonych ostatnio w UE ponad 2 tys. kandydatów startowało w miejscu stałego zamieszkania, nie posiadając obywatelstwa danego kraju.

2. Prawo do zabierania głosu w debacie publicznej

Obywatele UE mają prawo do:

- wyrażania opinii na temat planowanych przepisów UE;
- występowania z europejską inicjatywą obywatelską, czyli wezwania Komisji Europejskiej do opracowania przepisów dotyczących konkretnej dziedziny, w której posiada ona kompetencje, np. środowiska, rolnictwa, transportu, zdrowia publicznego;
- wniesienia petycji do Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, jeżeli chcą złożyć skargę w sprawie związanej z UE.

Czy wiesz, że...

W 2013 r. obywatele mieli możliwość udziału w około 141 konsultacjach internetowych. Dotyczyły one planowanych działań UE w różnych dziedzinach, od transportu i spraw konsumentów po zdrowie publiczne i podatki.

Komisja Europejska przeprowadziła ponad 50 dialogów obywatelskich we wszystkich 28 państwach członkowskich. W trakcie tego rodzaju debat obywatele mogą dyskutować z komisarzami UE, członkami Parlamentu Europejskiego i politykami działającymi na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

SARAH ZABIERA GŁOS

Sarah jest obywatelką Wielkiej Brytanii. Przeprowadziła się do Francji, ale nadal na bieżąco śledziła wydarzenia na Wyspach i głosowała w tamtejszych wyborach. Jednak po piętnastu latach pobytu we Francji straciła prawo do głosowania w swoim kraju pochodzenia. Sarah nie mogła się z tym pogodzić. Dlatego miałyby stracić prawo do głosowania w Wielkiej Brytanii tylko z tego powodu, że skorzystała z prawa do swobodnego przemieszczania się w UE? Postanowiła złożyć w tej sprawie petycję do Parlamentu Europejskiego. Napisała też pismo do Komisji Europejskiej. Komisja zajęła się tą sprawą (która dotyczy nie tylko obywateli Wielkiej Brytanii, ale również Malty, Irlandii, Danii i Cypru) i wydała wytyczne, w których zaproponowała, co mogą zrobić obywatele UE, aby zachować prawo do głosowania w swoim kraju pochodzenia.

Czy wiesz, że...

Aby wystąpić z europejską inicjatywą obywatelską, trzeba zebrać grupę co najmniej siedmiu obywateli UE zamieszkających w co najmniej siedmiu różnych państwach członkowskich. Komisja ma obowiązek dokładnie przeanalizować daną inicjatywę, pod warunkiem że jej autorzy zbiorą milion podpisów. Mają oni też możliwość zaprezentowania swoich propozycji podczas publicznego wystąpienia w Parlamencie Europejskim. Następnie Komisja udziela oficjalnej odpowiedzi, w której wyjaśnia, jakie działania podejmie lub dlaczego nie może zrealizować niektórych propozycji.

Włącz się w debatę o UE: http://ec.europa.eu/yourvoice/index_pl.htm

Zapoznaj się z bieżącymi inicjatywami obywatelskimi: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>

Sprawdź, jak przebiega dialog obywatelski: http://ec.europa.eu/debate-future-europe/citizens-dialogues/index_pl.htm

3. Swobodny przepływ osób

Obywatele UE mają prawo do:

- **odbywania szkoleń i studiów w dowolnym państwie UE** na takich samych warunkach jak obywatele danego państwa;
- **podjęcia pracy w dowolnym państwie UE** i korzystania z możliwości, jakie oferuje **unijny rynek pracy**.

Czy wiesz, że...

Ponad 14 mln obywateli UE mieszka w Unii poza krajem, z którego pochodzą. **Swobodny przepływ osób** – możliwość zamieszkania, podjęcia pracy lub nauki w dowolnym miejscu w Unii – jest prawem, które Europejczycy cenią sobie najwyżej.

W latach 2014–2020 dzięki programowi „Erasmus+” za granicę wyjadą ponad 4 mln europejskich studentów, stażystów, nauczycieli i szkoleniowców.

EU promuje również mobilność studentów, ułatwiając procedurę uznawania kwalifikacji akademickich.

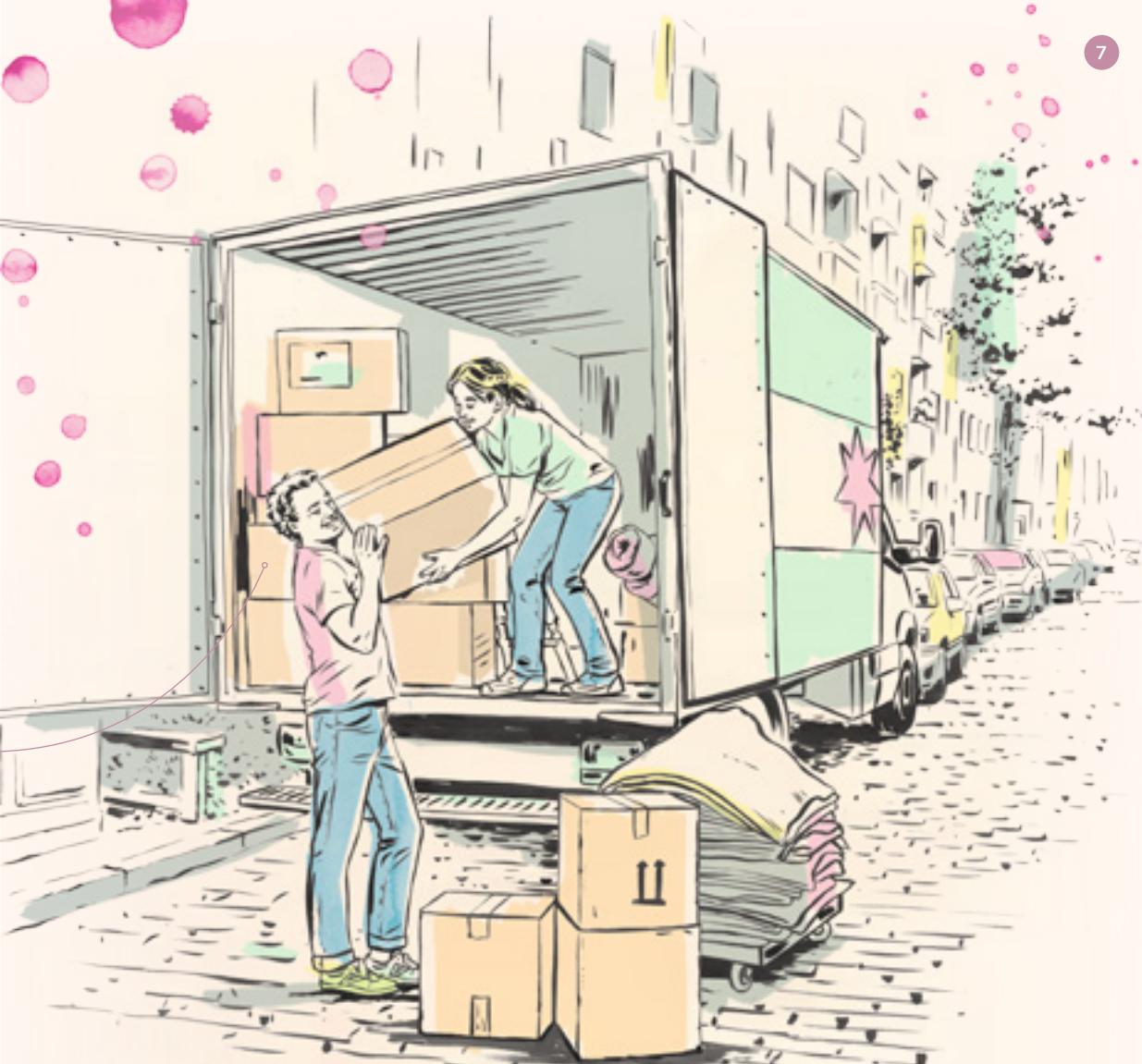
Czy wiesz, że...

W 2012 r. około 6,6 mln obywateli UE pracowało w UE poza swoim krajem pochodzenia. Jeśli chcesz znaleźć pracę w innym kraju UE, skontaktuj się z europejską siecią służb zatrudnienia EURES.

UE stara się usprawnić proces uznawania kwalifikacji zawodowych, aby ułatwić obywatelom podejmowanie pracy za granicą.

PRZEPROWADZKA JANA

Jan postanowił rzucić pracę architekta w Czechach i dołączyć do swojej żony, która zaczęła studia we Włoszech. Dzięki EURES zorientował się w możliwościach zatrudnienia w tym kraju. Okazało się, że jego kwalifikacje zawodowe są tam bezpośrednio uznawane, dlatego może ubiegać się o pracę na takich samych warunkach jak Włosi. Przy okazji uzyskał też informacje o kursach języka włoskiego.

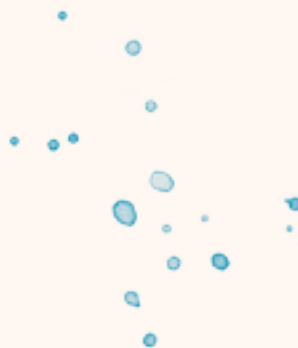
4. Ochrona zdrowia

Obywatele UE mają prawo do:

- **niezbędnej opieki zdrowotnej w dowolnym kraju UE** w razie nagłej choroby lub wypadku w trakcie pobytu w innym kraju Unii. W takich wypadkach obywatele UE korzystają z publicznej opieki zdrowotnej na tych samych warunkach co osoby ubezpieczone w danym kraju. Zwrotu kosztów można domagać się albo w kraju, w którym się przebywa, albo po powrocie – w swoim kraju ubezpieczenia. Przed wyjazdem za granicę należy zwrócić się do swojego ubezpieczyciela o wydanie europejskiej karty ubezpieczenia zdrowotnego;
- **wybrania kraju UE, w którym chcą odbyć planowane leczenie**, i otrzymania zwrotu kosztów w swoim kraju. Zwrot kosztów może być pełny lub częściowy, czasami konieczna jest też zgoda ubezpieczyciela;
- **korzystania z norm bezpieczeństwa żywności, które należą do najbardziej rygorystycznych na świecie**. Obowiązkowe kontrole przeprowadza się na wszystkich etapach produkcji rolno-spożywczej, aby zagwarantować, że rośliny i zwierzęta są zdrowe, a żywność i pasza dla zwierząt są bezpieczne i dobrej jakości, właściwie oznakowane i spełniają surowe normy UE.

KOSTKA SABINY

Podróżując po Litwie, Sabine z Niemiec złamała nogę w kostce. To z pewnością żadna przyjemność, tym bardziej gdy jest się z dala od domu. Na szczęście nie musiała się martwić o leczenie. Uzyskała wszelką potrzebną pomoc – wystarczyło pokazać europejską kartę ubezpieczenia zdrowotnego wraz z dowodem osobistym. Na podstawie karty otrzymała też od swojego niemieckiego ubezpieczyciela zwrot kosztów leczenia według cennika obowiązującego na Litwie.

Czy wiesz, że...

We wszystkich krajach UE od ubezpieczycieli uzyskać można bezpłatną europejską kartę ubezpieczenia zdrowotnego. Na podstawie karty otrzymasz wszelką niezbędną pomoc medyczną w publicznym systemie opieki zdrowotnej za granicą na tych samych warunkach co mieszkańcy danego kraju. Prawo do opieki zdrowotnej przysługuje niezależnie od tego, czy ma się kartę przy sobie; po powrocie do domu można uzyskać od swojego ubezpieczyciela zwrot poniesionych kosztów.

Ubezpieczyciel nie może odmówić zgody na planowane leczenie za granicą, jeśli czas oczekiwania na rozpoczęcie leczenia w Twoim kraju jest zbyt długi. W każdym państwie członkowskim działa krajowy punkt kontaktowy, w którym możesz uzyskać szczegółowe informacje o swoich prawach.

UE propaguje wśród państw członkowskich sieć e-zdrowie. Dzięki wykorzystaniu technologii informatycznych sieć ułatwia dostęp do danych klinicznych ratujących życie w nagłych wypadkach, pozwala na poprawę jakości opieki zdrowotnej i zwiększenie dostępu do specjalistycznej wiedzy medycznej oraz wzmacnia rolę pacjentów. W pewnych okolicznościach pacjenci mogą uzyskać pomoc medyczną na odległość. W ten sposób można też monitorować stan pacjentów chorych na choroby przewlekłe, kontrolując ich funkcje życiowe, np. ciśnienie, temperaturę ciała i rytm snu.

5. Prawa konsumenta

Obywatele UE mają prawo do:

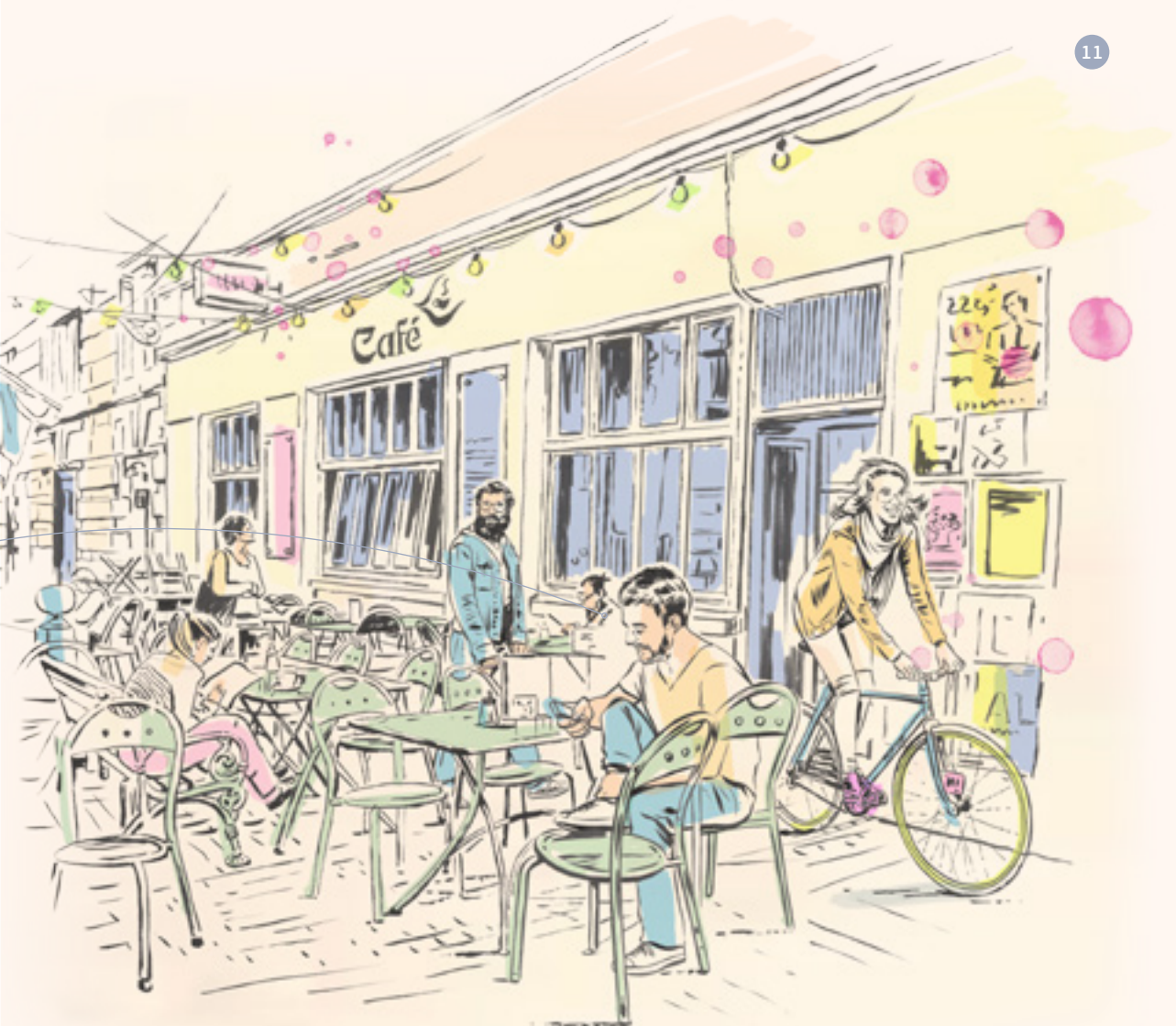
- **sprawiedliwego traktowania.** Konsumentom są chronieni przed nieuczciwymi warunkami umów, które mogłyby spowodować zbyt duże obciążenie kupującego w porównaniu ze sprzedającym;
- **otrzymywania pełnych informacji przed dokonaniem zakupu.** Zabronione są wprowadzające w błąd i agresywne praktyki handlowe. Sprzedawca musi udostępnić wystarczające informacje, aby umożliwić konsumentowi dokonanie świadomego wyboru;
- **skutecznej ochrony, jeśli robią zakupy w internecie.** Konsumentom mają przykładowo 14 dni na odstąpienie od produktów, które nie spełniają ich oczekiwań;
- **pomocy w razie kłopotów.** Jeśli towar okaże się wadliwy, konsumentom mogą zwrócić się o naprawę, wymianę lub jeżeli nie jest to możliwe, obniżenie ceny lub zwrot kosztów;
- **korzystania ze zwiększonego bezpieczeństwa produktów** dzięki unijnemu systemowi wczesnego ostrzegania o produktach innych niż żywność, który umożliwia szybkie identyfikowanie towarów niebezpiecznych i ich eliminowanie z rynku.

Czy wiesz, że...

Aby odzyskać pieniądze, możesz skorzystać z szybkiego i prostego postępowania w sprawie drobnych roszczeń. Wydane w ramach tego postępowania orzeczenia są uznawane i wykonywane w innych państwach członkowskich UE, a Ty nie musisz nawet pojawić się na sali sądowej. Postępowanie obejmuje obecnie zakupy na kwotę do 2 tys. euro, a niedawno Komisja zaproponowała podniesienie tego progu do 10 tys. euro. Z postępowania można skorzystać we wszystkich państwach członkowskich UE z wyjątkiem Danii. Wkrótce możliwe będzie też wypełnienie i złożenie wniosku w sprawie drobnego roszczenia przez internet.

SPRAWA SĄDOWA KAMILA

Kamil często robi zakupy w internecie. Przez dłuższy czas nie miał żadnych problemów, ale obecnie jest w sporze z firmą z innego kraju UE i rozważa wystąpienie na drogę sądową. Firma powołuje się na warunek zapisany we wzorze umowy, zgodnie z którym konsument może wystąpić z powództwem tylko w państwie, w którym dane przedsiębiorstwo ma swoją siedzibę. Kamil może odmówić przestrzegania tej klauzuli: warunki umów, które ograniczają prawa konsumenta, w tym prawo obywatela do wystąpienia na drogę sądową w swoim kraju, łamią zasadę sprawiedliwości i są zabronione w UE.

6. Podróże

Obywatele UE mają prawo do:

- korzystania z pełnej ochrony dzięki szczegółowym **przepisom dotyczącym praw pasażerów** w transporcie lotniczym, kolejowym, autobusowym i autokarowym. Pasażerowie mają prawo do informacji, pomocy i – w pewnych okolicznościach – do rekompensaty w przypadku odwołania lotu lub jego znacznego opóźnienia;
- dodatkowej ochrony w razie zakupu **wycieczek zorganizowanych**. Masz prawo do dokładnych informacji w folderach reklamowych, odwołania rezerwacji bez ponoszenia kary, odszkodowania od biura podróży (np. jeżeli znajdziesz się w hotelu o niższym standardzie niż obiecywano w folderze) oraz ochrony na wypadek ogłoszenia upadłości przez organizatora wyjazdu lub linii lotnicze;
- **uzyskania pomocy w konsulacie lub ambasadzie dowolnego państwa UE** w trakcie wyjazdów poza granice Unii do krajów, gdzie kraj pochodzenia danej osoby nie jest reprezentowany (np. w razie utraty ważnych dokumentów, poważnego wypadku lub aresztowania). Kraje UE mają też obowiązek pomocy wszystkim obywatelom UE w opuszczeniu kraju, który znalazł się w sytuacji kryzysowej;

- **podróżowania bez obaw o dyskryminację ze względu na niepełnosprawność lub ograniczoną sprawność ruchową**. Przepisy UE gwarantują niepełnosprawnym prawo do pomocy w trakcie podróży samolotem, pociągiem, statkiem, autobusem i autokarem. Zawsze lepiej jest poinformować przewoźnika o swoich potrzebach przed podróżą. Jeśli masz prawo do korzystania z miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych w swoim kraju, w innych państwach UE uzyskasz taki sam dostęp na podstawie standardowej karty parkingowej UE. Należy jednak pamiętać, że obowiązują zawsze miejscowe przepisy.

KOLEJOWA PODRÓŻ PAULA

Paul chciał skorzystać z międzynarodowego połączenia kolejowego, ale jego pociąg ma już dwie i pół godziny spóźnienia. Na szczęście podróżuje w obrębie Unii, dlatego ma prawo do rekompensaty. Ponieważ opóźnienie wynosi ponad godzinę, mógłby zrezygnować z podróży i od razu otrzymać zwrot kosztów. Paul postanawia jednak zaczekać. Ma prawo do posiłków i napojów w ilości proporcjonalnej do czasu oczekiwania na pociąg. Ponadto wie, że gdyby utknął na dalszym etapie podróży, ma prawo do bezpłatnego noclegu w hotelu. W końcu pociąg przyjeżdża i Paul może kontynuować podróż. Opóźnienie przekroczyło jednak dwie godziny, dlatego ma prawo do zwrotu 50% kosztów biletu.

Czy wiesz, że...

Od dziś aktualne prawa pasażera można mieć zawsze i wszędzie pod ręką. Pobierz aplikację „Prawa pasażera” na urządzenia mobilne:

[http://ec.europa.eu/
transport/passenger-rights/
pl/mobile.html](http://ec.europa.eu/transport/passenger-rights/pl/mobile.html)

7. Telekomunikacja

Obywatele UE mają prawo do:

- dostępu do usług telekomunikacji stacjonarnej o gwarantowanej jakości i po przystępnych cenach, niezależnie od miejsca zamieszkania w UE;
- swobodnego wyboru usług i łatwego porównywania cen. Operatorzy mają obowiązek podawania przejrzystych i aktualnych informacji o cenach usług telekomunikacyjnych;
- uzyskania od swojego operatora pisemnej umowy jasno określającej objęcie nią usługi, wraz ze szczegółowymi informacjami na temat opłat i kosztów i możliwością odstąpienia od umowy, jeśli operator zmieni jej warunki;
- zmiany operatora telekomunikacyjnego bez zmiany numeru telefonu, w ciągu jednego dnia;
- korzystania z telefonu w całej UE i płacenia uczciwej ceny za usługi roamingowe.

Czy wiesz, że...

Unijny numer alarmowy to 112. Możesz z niego skorzystać w dowolnym kraju UE. Połączenie jest darmowe, bez względu na to, czy dzwonisz z telefonu stacjonarnego, czy komórkowego. Numer jest dostępny przez całą dobę, siedem dni w tygodniu we wszystkich państwach członkowskich UE. Operatorzy obsługujący się językami obcymi przełączą Cię do właściwych służb ratunkowych. Numer 112 jest coraz popularniejszy – w niektórych krajach jest jedynym numerem alarmowym, a w innych działa równolegle z innymi numerami. Obecnie można z niego korzystać w około 80 krajach.

Działa także specjalny numer dotyczący zaginionych dzieci (116 000). Jest on przeznaczony dla rodziców, dzieci lub osób mających informacje o zaginionych dzieciach. Operatorzy łączą rozmówców z doświadczonymi organizacjami, które udzielają wsparcia i praktycznej pomocy.

GIUSEPPE I JEGO RACHUNEK ZA ROAMING

Giuseppe przyjechał na kilka dni do Londynu. W trakcie pobytu często używał smartfona i tabletu: codziennie korzystał z map internetowych, co wieczór surfował, umieszczał zdjęcia na swoim blogu i wysyłał e-maile do swojej firmy. Dzięki unijnym przepisom dotyczącym roamingu Giuseppe zapłacił za te usługi nie więcej niż 20 euro, niemal 500 euro mniej niż musiałby zapłacić jeszcze pięć lat temu.

Więcej szczegółów na temat praw użytkowników usług telekomunikacyjnych: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/users-rights>
Unijne przepisy dotyczące roamingu: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/roaming>

8. Transgraniczne rozwody i separacje

Obywatele UE mają prawo do:

- pewności prawnej, przewidywalności i elastyczności, w sytuacji gdy członkowie ich rodziny pochodzą z różnych krajów UE. Przepisy, które mają zastosowanie w większości krajów UE, pomagają określić:
 - **sąd którego kraju jest właściwy** do orzekania w sprawie rozwodu lub separacji, opieki nad dziećmi i prawa do odwiedzin oraz wysokości alimentów dla dzieci;
 - **przepisy którego kraju** będą stosowane **w sprawie rozwodowej lub dotyczącej separacji**. Pozwala to uniknąć sytuacji, gdy jedno z małżonków stara się o jak najszybsze wniesienie sprawy do sądu, aby zapewnić stosowanie tego prawa krajowego, które najlepiej służy jego własnym interesom. Przepisy te stosuje się tylko wtedy, gdy rozwodzący się małżonkowie nie są w stanie sami dojść do porozumienia, które prawo krajowe wybrać;
 - **przepisy którego kraju** będą stosowane przy określaniu **wysokości alimentów**.
- uznania i wykonania w jednym państwie członkowskim UE orzeczenia w sprawie rozwodu lub separacji, opieki nad dziećmi i prawa do odwiedzin oraz alimentów wydanego w innym państwie członkowskim.

RODZINA EVY I ROLFA

Eva z Węgier i Rolf z Niemiec mieszkają we Włoszech. Mają córkę Annę. Po kilku latach małżeństwa Eva zażądała rozwodu. Dzięki przepisom UE mogła wnieść sprawę do sądu we Włoszech. Ponieważ Eva i Rolf są ze sobą w dobrych stosunkach, podpisali ugodę, w której wnieśli o stosowanie przez włoski sąd przepisów prawa niemieckiego. Ponieważ córka Evy i Rolfa, Anna, mieszka we Włoszech, włoski sąd mógł również podjąć decyzję o opiece nad nią i ustalić prawa rodziców do odwiedzin. Na wniosek Evy sąd określił także wysokość alimentów na Annę.

Czy wiesz, że...

Na 2,4 mln małżeństw zawartych w UE w 2007 r. około 300 tys. miało charakter transgraniczny. Podobny charakter miało 140 tys. (13%) z 1,04 mln rozwodów, które miały miejsce w UE w tym samym roku.

Rozwód i separacja w UE – przegląd zasad:

http://europa.eu/youreurope/citizens/family/couple/divorce-separation/index_pl.htm

http://europa.eu/youreurope/citizens/family/children/parental-responsibility/index_pl.htm

http://europa.eu/youreurope/citizens/family/couple/maintenance/index_pl.htm

9. Prawa ofiar przestępstw i prawo do rzetelnego procesu sądowego

Obywatele UE mają prawo do:

- korzystania ze **specjalnej ochrony, jaka przysługuje ofiarom przestępstw w UE;**

- **sprawiedliwego procesu**, jeśli są podejrzani lub zostali oskarżeni o popełnienie przestępstwa. Obejmuje to prawo do tłumaczenia pisemnego i ustnego, prawo do informacji o prawach proceduralnych oraz o oskarżeniach wniesionych przeciwko danej osobie, prawo do adwokata oraz do powiadomienia rodziny i konsulatu o zatrzymaniu.

Czy wiesz, że...

Od stycznia 2015 r. ofiary przestępstw będą chronione w całej UE. Dzięki europejskiemu nakazowi ochrony środków ochrony wydany w stosunku do sprawcy w jednym kraju UE będzie uznawany i wykonywany w innych państwach członkowskich.

Od listopada 2015 r. ofiary przestępstw:

- będą natychmiast otrzymywać informacje o przysługujących im prawach;
- będą otrzymywać pomoc dostosowaną do ich indywidualnych potrzeb;
- będą mieć zagwarantowane prawa procesowe, takie jak prawo do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego, prawo do pomocy prawnej, prawo do przeglądu decyzji o odmowie ścigania oraz prawo do bycia wysłuchanym;
- będą chronione przed wtórną i ponowną wiktymizacją zgodnie z indywidualnymi potrzebami (chodzi przykładowo o ograniczenie liczby przesłuchań i badań lekarskich, przesłuchiwanie przez specjalnie wyszkolone osoby lub ochronę przed kontaktem wzrokowym ze sprawcą w sądzie).

SPRAWIEDLIWOŚĆ DLA VALERIE

Podczas wakacji w innym państwie członkowskim Valérie padła ofiarą brutalnej napaści i kradzieży. Na posterunku policji została poinformowana o przysługujących jej prawach w jej ojczystym języku. Wezwany został również tłumacz ustny, by mogła złożyć zeznania w swoim języku ojczystym. Otrzymała przetłumaczone pisemne potwierdzenie złożenia skargi i została poinformowana o dalszych krokach. Została również skierowana do specjalistycznej organizacji wspierającej ofiary przestępstw. Kiedy wróciła do domu, organy w państwie członkowskim, w którym doszło do napaści, informowały ją na bieżąco o wszystkich etapach postępowania karnego. Valérie złożyła zeznania i ostatecznie sprawca został skazany. Do końca 2015 r. gwarancje te zostaną wprowadzone w życie w całej UE.

Czy wiesz, że...

Co roku w UE około 9 mln ludzi jest objętych postępowaniem karnym. Liczba ta obejmuje ponad 1 mln dzieci, które mają formalny kontakt z policją, są podejrzane, tymczasowo aresztowane lub oskarżone w postępowaniu karnym.

W listopadzie 2013 r. Komisja zaproponowała, aby:

- **dzieci**, wobec których wszczęto postępowanie karne, były objęte szczególną ochroną: miały obowiązkowy i stały dostęp do adwokata, otrzymywały informacje dostosowane do swoich potrzeb, mogły korzystać z pomocy rodziców i specjalnej ochrony w razie aresztowania;
- osoby podejrzane lub oskarżone, które trafiają do aresztu, miały dostęp do wstępnej pomocy prawnej na wczesnym etapie postępowania;
- w większym stopniu przestrzegano prawa do obecności w trakcie rozprawy oraz zasady domniemania niewinności.

10. Prawo do informacji i pomocy

Obywatele UE mają prawo do:

- kontaktu z instytucjami UE w swoim języku ojczystym oraz do informacji na temat swoich praw i pomocy w razie problemów.

Czy wiesz, że...

Punkt informacyjny Europe Direct odpowiada na wszelkie pytania związane z UE. Możesz skontaktować się z punktem informacyjnym w Twoim regionie lub mieście – telefonicznie (00800 6 7 8 9 10 11), e-mailem lub za pośrednictwem czatu.

Wiele praktycznych informacji na temat praw przysługujących Ci w razie przeprowadzki, zamieszkania, studiowania, szkolenia, pracy, zakupów lub zwykłego wyjazdu za granicę, znajdziesz na stronie internetowej „Twoja Europa”. Informacje te są dostępne w Twoim języku ojczystym.

Możesz się też zwrócić do przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w swoim kraju.

WYBRANE PYTANIA PRZESŁANE DO EUROPE DIRECT W 2013 R.

„Przeczytałem, że w 2014 r. będziemy głosować na Parlament Europejski, ale nie wiem, kiedy są wybory. Na dodatek jestem Włochem, ale mieszkam w Hiszpanii i nie wiem, czy będę mógł głosować w miejscu zamieszkania”.

„Jestem Czeszką i z rodziną mieszkam w Czechach. Jednak pracuję na Słowacji i codziennie dojeżdżam tam do pracy. W którym kraju ja i moja rodzina jesteśmy objęci ubezpieczeniem medycznym?”

„Jestem Włoszką. Zaproponowano mi stałą pracę w Niemczech. Mój mąż jest Amerykaninem, czy on też ma prawo do zamieszkania i podjęcia pracy w Niemczech?”

„Jestem absolwentem uniwersytetu z Francji. Znalazłem pracę w Londynie. Zaproponowano mi umowę na czas określony od końca czerwca. Czy potrzebuję pozwolenia na pobyt? Z kim mogę się skontaktować w tej sprawie?”

„Komputer, który kupiłam w niemieckim sklepie internetowym, nie działa prawidłowo. Co powinnam zrobić? Czy istnieją ogólne zasady dotyczące zwrotu towarów zakupionych przez internet?”

„Miałem lecieć z Paryża do Sofii, ale po przyjeździe na lotnisko zostałem poinformowany, że mój lot ma 3,5-godzinne opóźnienie z powodu awarii technicznej. Czy istnieją przepisy UE, które chronią moje prawa jako pasażera?”

Punkty kontaktowe UE

Europe Direct

Znajdź najbliższy punkt informacyjny UE w Twoim kraju:

europedirect.europa.eu

Komisja Europejska

Przedstawicielstwo w Polsce

ul. Jasna 14/16a

00-041 Warszawa

POLSKA/POLAND

tel.: +48 225568989

e-mail: comm-rep-poland@ec.europa.eu

ec.europa.eu/polska

Facebook: [/komisjaeuropejska](https://www.facebook.com/komisjaeuropejska)

Twitter: [/EUinPL](https://twitter.com/EUinPL)

YouTube: [/komisjaeuropejska](https://www.youtube.com/komisjaeuropejska)

Pinterest: [/UEwPolsce](https://www.pinterest.com/UEwPolsce)

Komisja Europejska

Przedstawicielstwo Regionalne we Wrocławiu

ul. Widok 10

50-052 Wrocław

POLSKA/POLAND

tel. +48 713240909

e-mail: comm-rep-pl-wroclaw@ec.europa.eu

ec.europa.eu/polska

Parlament Europejski

Biuro Informacyjne w Polsce

ul. Jasna 14/16a

00-041 Warszawa

POLSKA/POLAND

tel.: +48 22 5952470

e-mail: epwarszawa@europarl.europa.eu

www.europarl.pl

Parlament Europejski

Biuro Informacyjne we Wrocławiu

ul. Widok 10

50-052 Wrocław

POLSKA/POLAND

tel. +48 713376363

e-mail: epwroclaw@europarl.europa.eu

Ośrodek Debaty Międzynarodowej MSZ

ul. Krucza 38/42

00-512 Warszawa

POLSKA/POLAND

tel. +48 224555454

e-mail: odm@msz.gov.pl

www.odm.gov.pl

Komisja Petycji Parlamentu Europejskiego

rue Wiertz/Wiertzstraat 60

1047 Brussels

BELGIA

www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/

00533cec74/Petitions.html

www.facebook.com/PETITIONS.EU

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

1, avenue du Président Robert Schuman

CS 30403

67001 Strasbourg Cedex

FRANCJA

tel. +33 388172313

www.ombudsman.europa.eu

Unia Europejska

 Państwa członkowskie Unii Europejskiej (2014)

 Kraje kandydujące i potencjalni kandydaci

Czy wiesz, że...

10 praw, które przysługują obywatelom UE

